

MINISTER OBRONY NARODOWEJ

Warszawa, 28 grudnia 2021 r.

RPW/981/2022 P
Data: 2022-01-04

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ
WYDZIAŁ KANCELARII JAWNYCH
Nr. 8146/BMON
2021-12-30

BIURO RZECZNIKA
PRAW OBYWATELSKICH
WPŁ. 2022 -01- 04
ZAŁ. .... NR .....

Pan dr hab. Marcin WIĄCEK

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

al. Solidarności 77

00-090 Warszawa

Nr sprawy: MON.BMON-WSiW.0502.960.2021

Dotyczy: warunków socjalno-bytowych oraz pomocy psychologicznej żołnierzom skierowanym do pełnienia służby na granicy polsko-białoruskiej.

Stanisław Paweł

W nawiązaniu do pisma (Nr WZF.7050.8.2021.GK/MB/TO) z dnia 02 grudnia 2021 r. dotyczącego warunków socjalno-bytowych oraz pomocy psychologicznej żołnierzom skierowanym do pełnienia służby na granicy polsko-białoruskiej, proszę o przyjęcie poniższej informacji.

1. Jaka jest możliwość umycia się żołnierzy w ciepłej wodzie (czy liczba łaźni mobilnych oraz ilość ciepłej wody jest wystarczająca) i przebrania się w suchą odzież po służbie (czy jednostkom zapewnione zostały pralnie mobilne, względnie warunki zakwaterowania umożliwiają wypranie i wysuszenie ubrań).

Warunki socjalno-bytowe żołnierzy skierowanych do pełnienia służby na granicy polsko-białoruskiej są zapewniane, zgodnie z obowiązującymi w resorcie obrony narodowej przepisami branżowymi, w oparciu o sprzęt etatowy jednostek wojskowych oraz w oparciu o zawierane umowy outsourcingowe.

Do zabezpieczenia usług pralniczych z zasobów jednostek Inspektoratu Wsparcia Sił Zbrojnych i jednostek Dowództwa Generalnego RSZ wydzielono 8 zestawów kontenerowych pralni polowych (KPP-600), które umożliwiają pranie i suszenie umundurowania. Dodatkowo, Wojskowe Oddziały Gospodarcze w rejonie realizacji zadań, uzupełniają możliwości prania przedmiotów umundurowania i wyekwipowania żołnierzy w ramach podpisanych umów z firmami zewnętrznymi.

Utrzymanie przez żołnierzy właściwego poziomu higieny osobistej jest zapewnione poprzez dostęp do dostarczanych do strefy działań kontenerów sanitarnych, wyposażonych w prysznice i umywalki z zapewnionym dostępem do ciepłej wody. Ilość natrysków i umywarek zabezpieczono zgodnie z należnościami wynikającymi z przepisów sanitarnych¹. Nie odnotowano meldunków dotyczących konieczności zwiększenia ilości ciepłej wody.

¹ Decyzja Nr 53/MON MINISTRA OBRONY NARODOWEJ z dnia 5 marca 2013 r. w sprawie wprowadzenia do użytku „Instrukcji o zabezpieczeniu sanitarnohigienicznym i przeciwepidemicznym wojska w czasie pokoju, kryzysu i wojny”.

2. Zalatwianie potrzeb fizjologicznych - czy liczba przenośnych toalet jest wystarczająca, a także czy są one systematycznie opróżniane?

Zabezpieczenie obozowisk w toalety przenośne realizowane jest przez kontraktowanie usługi ich wynajmu, zakupu (w szczególnych przypadkach) oraz regularnego serwisowania (opróżnianie, czyszczenie, dezynfekcja) poprzez właściwe wojskowe oddziały gospodarcze zgodnie z obowiązującymi normami w tym zakresie. Żołnierzom zapewniono stały dostęp do zaplecza sanitarnego. Nie odnotowano uwag w zakresie niewystarczającej liczby toalet.

3. Zabezpieczenie posiłków i sposób ich przyrządzania (własne zaplecze kuchenne, catering, inne). Czy korzystający z nich mogą je spożyć na siedząco pod dachem w ogrzewanej stolówce?

Zywnienie organizuje się w oparciu o siły i środki jednostek wojskowych realizujących zadania w ramach zgrupowań zadaniowych na bazie wojskowej infrastruktury stołowo-kuchennej (stacjonarnej i polowej) – ogrzewane namioty z miejscami konsumenckimi i zapleczem sanitarnym. Zapewniono odpowiednią ilość posiłków, zarówno pod względem kalorycznym jak i jakościowym.

Żołnierzom zapewnia się nie mniej niż trzy gotowane posiłki z możliwością zabrania suchego prowiantu na posterunki oraz ciepłych napojów i wydania ciepłego posiłku dla żołnierzy wykonujących zadania patrolowe przed rozpoczęciem wykonywania przez nich zadań (w tym ciepły posiłek nocny - zupa regeneracyjna). Zapewniony jest ciągły dostęp do wody butelkowanej i ciepłych napojów. Dodatkowo, wydano polecenie zakupu produktów instant umożliwiających przygotowanie samodzielnie dodatkowego ciepłego posiłku (dania gotowe, zupy, batony i żele energetyczne, koktajle izotoniczne, itp.). Na wypadek ewentualnych zakłóceń związanych z bieżącymi dostawami środków spożywczych utrzymuje się zapas grupowych racji żywnościowych.

W realizacji żywienia żołnierzy nie korzysta się z cateringu.

4. Czy i w jaki sposób organizowany jest czas wolny żołnierzy po odpoczynku, po służbie.

Żołnierzom zakwaterowanym w obozowiskach zorganizowano świetlice z dostępem do TV, Internetu, gier stołowych i prasy. Świetlice służą także jako miejsca celebrowania przez Kapelanów polowych Mszy Świętych. Utworzono miejsca do pracy psychologów, a także siłownie, czytelnie oraz miejsca modlitwy na bazie namiotów i kontenerów.

Żołnierze mają również możliwość korzystania z infrastruktury sportowej udostępnionej przez Straż Graniczną (siłownie, boiska) oraz szkoły i Ochotnicze Straże Pożarne. Osoby zakwaterowane w hotelach i ośrodkach wypoczynkowych korzystają z ich infrastruktury i możliwości w zakresie spędzania czasu wolnego i regeneracji psychofizycznej.

Dodatkowo informuję, że zgodnie z poleceniem Ministra Obrony Narodowej przygotowywane są rozwiązania umożliwiające żołnierzom, którzy służą na granicy, spędzenie czasu wolnego wraz z rodzinami - bezpłatnie - w ośrodkach wypoczynkowych, nadzorowanych przez Agencje Mienia Wojskowego.

5. Zasady deponowania broni po zakończeniu służby. Czy w tym zakresie przeprowadzane są kontrole przechowywania broni?

Zasady deponowania broni żołnierzy po zakończonej służbie (z uwzględnieniem broni żołnierzy zakwaterowanych w hotelach, pokojach gościnnych lub pensjonatach):

- 1) żołnierze po zakończeniu służby na stanowisku pracy zdają amunicję do depozytu i udają się na odpoczynek do miejsca zakwaterowania (w tym hotel, pensjonat);
- 2) broń służbową żołnierze przechowują przy sobie (nie deponują broni w magazynach broni)².

² ppkt. 2 pkt. 0706 „Przepisów o gospodarowaniu mieniem służby uzbrojenia i elektroniki DU-4.22.1(A).

Odpowiedzialność za ochronę, stan techniczny i utrzymanie broni ponosi każdy żołnierz, któremu została ona przydzielona oraz jego bezpośredni przełożony³.

Przeprowadzanie kontroli przechowywania broni:

- 1) kontrole realizowane są po każdorazowym ładowaniu i rozładowaniu broni. Przełożony/dowódca pododdziału dokonuje sprawdzenia nie rzadziej niż 2 razy na dobę;
- 2) dowódca pododdziału w ramach zbiórki na rozliczeniu dokonuje sprawdzenia stanu ilościowego i numerowego broni na podstawie posiadanego wykazu numerowego broni podwładnych żołnierzy⁴;
- 3) realizowane są cykliczne instruktaże w zakresie posługiwania się bronią palną oraz przeciwdziałania jej niewłaściwemu użyciu.

6. Informacja w zakresie zdarzeń nadzwyczajnych z użyciem broni:

Od początku działań żołnierzy na wschodniej granicy zanotowano jedno zdarzenie nadzwyczajne z użyciem broni zakwalifikowane jako nieszczęśliwy wypadek tj. wypadek śmiertelny żołnierza z 17 BZ w dniu 13 listopada 2021 r. Dochodzenie prowadzi prokuratura oraz Wydział Żandarmerii Wojskowej w Białymstoku.

7. W jaki sposób zorganizowano pomoc psychologiczną dla żołnierzy i jak wygląda możliwość udzielenia indywidualnej pomocy psychologicznej w trybie interwencyjnym? Czy żołnierz, który nie radzi sobie z poczuciem zagrożenia, może przed terminem rotacji wrócić do macierzystej jednostki?

Żołnierze wykonujący zadania w strefie przygranicznej oraz ich rodziny zostali objęci kompleksową opieką psychologiczną.

W ramach przygotowań żołnierzy do pełnienia służby na granicy z Białorusią psycholodzy jednostek wojskowych prowadzą rozmowy indywidualne, pogadanki oraz szkolenia podczas których żołnierze są uświadamiani na temat zagrożeń natury psychologicznej na jakie mogą być narażeni, sposobów radzenia sobie ze stresem, funkcjonowania w sytuacji kryzysowej, samopomocy i pomocy koleżeńskiej, oddziaływań perswazyjnych i możliwych manipulacji psychologicznych. Ponadto w ramach profilaktyki psychologicznej żołnierze w jednostkach wojskowych są szkoleni i przygotowywani cyklicznie i długoterminowo (proces ciągły) do udziału w sytuacjach trudnych. Żołnierze są też informowani o możliwościach i formach korzystania z pomocy psychologicznej w razie zaistniałych potrzeb, a także o możliwościach skorzystania z pomocy psychologicznej przez członków ich rodzin. W ramach pomocy dla rodzin żołnierzy pełniących służbę w strefie przygranicznej powołano Centra Pomocy Rodzinie, w których rodziny żołnierzy mogą między innymi uzyskać pomoc psychologiczną.

Żołnierze podczas służby na granicy mają możliwość skorzystania z pomocy psychologicznej na miejscu (psycholodzy świadczący wsparcie psychologiczne w rejonie przygranicznym) lub poprzez kontakt telefoniczny z psychologiem. W ramach profilaktyki psycholodzy kładą duży nacisk na wymianę informacji i współpracę z dowódcami żołnierzy, kierowanymi do służby na granicy w celu monitorowania ich kondycji psychicznej, zapobiegania kryzysom i udzielenia ewentualnego wsparcia. Żołnierze są objęci opieką psychologiczną (rozmowy indywidualne, spotkania grupowe) również po powrocie ze służby na granicy w celu monitorowania ich stanu psychofizycznego i niwelowania negatywnych skutków długotrwałego stresu. Udzielenie indywidualnej pomocy psychologicznej żołnierzowi w trybie interwencyjnym możliwe jest po zgłoszeniu takiej potrzeby przez przełożonych żołnierza lub żołnierza wymagającego wsparcia. Pomoc może zostać udzielona w Punkcie Konsultacyjnym utworzonym w miejscu zgrupowania lub w innym miejscu - w zależności od potrzeb. W rejonach odpowiedzialności w Punktach

³ ppkt. 21 pkt. 0702 „Przepisów o gospodarowaniu mieniem służby uzbrojenia i elektroniki DU-4.22.1(A).

⁴ ppkt. 7 pkt. 0706 „Przepisów o gospodarowaniu mieniem służby uzbrojenia i elektroniki DU-4.22.1(A).

Konsultacyjnych, poprzez połączenie video online, żołnierze mogą zostać skonsultowani przez specjalistów z Kliniki Stresu Bojowego i Psychotraumatologii Wojskowego Instytutu Medycznego (WIM) niezależnie od pory dnia. Klinika stanowi również punkt ewakuacji medycznej w wypadku nagłego pogorszenia zdrowia żołnierza. Współpraca z WIM zakłada również konsultacje dla psychologów przebywających w rejonie przygranicznym celem ułatwienia im wykonywania obowiązków.

Żołnierz zgłaszający trudności natury psychicznej i emocjonalnej, bądź prezentujący takie objawy uzyskuje niezwłocznie wsparcie psychologiczne i jest ewakuowany poza rejon działań do macierzystej jednostki lub placówki medycznej, stosownie do zaleceń z konsultacji psychologicznej.

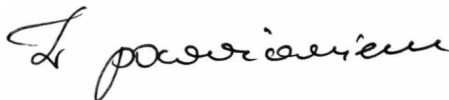

8. Po jakim czasie następuje wymiana żołnierzy wykonujących zadania w strefie nadgranicznej? Z jakim wyprzedzeniem dowiadują się oni o wyjeździe w tę strefę? Jak rozliczany jest czas służby? Po jakim czasie żołnierze wyjeżdżają ponownie w rejon strefy nadgranicznej?

System wymiany żołnierzy w strefie nadgranicznej pozostaje w kompetencjach dowódców jednostek wydzielających siły do realizacji zadań i realizowany jest zgodnie z planem rotacji.

9. W jakim stopniu resort obrony narodowej zamierza się włączyć, także w wymiarze finansowym, w usuwanie powstałych uszczerbków w infrastrukturze drogowej?

Naprawa uszkodzonych nawierzchni dróg polnych i leśnych oraz związane z tym zapewnienie mobilności wojsk, realizowane jest przez pododdziały inżynieryjne Dowództwa Generalnego RSZ z wykorzystaniem dostarczanego przez Inspektorat Wsparcia Sił Zbrojnych kruszywa.

W budżecie MON planuje się i realizuje wpłaty na rzecz Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg⁵. Środki przekazywane przez MON na ww. Fundusz mogą zostać wykorzystane tylko i wyłącznie na cele związane z budową, przebudową lub modernizacją **dróg o znaczeniu obronnym**.

Z upoważnienia
MINISTRA OBRONY NARODOWEJ

Wojciech SKURKIEWICZ
Sekretarz Stanu

T: 0502 B5

⁵ art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 października 2018 r. o Rządowym Funduszu Rozwoju Dróg (Dz. U. z 2021 r. poz. 1122).